در «کلیک» بخوانید
بررسی الگوریتم شبکه‌های اجتماعی

حواشی مبارزه سجاد غریبی با مارتین فورد همچنان ادامه دارد
واسه پوله، واسه پوله!

شهادت باب‌الحوائج امام موسی کاظم علیه‌السلام تسلیت باد

جام جم

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

www.jamejamdaily.ir

یکشنبه ۸ اسفند ۱۴۰۰ | ۲۵ رجب ۱۴۴۳ | ۲۰ صفحه | سال بیست و دوم - شماره ۶۱۶۶ | استان تهران و البرز ۳۵۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۲۵۰۰ تومان | Sunday - February 27, 2022

۴

بررسی ابعاد راهبردی اقدام رسانه ملی در سیگنال رسانی زمینی با تکیه بر دانش بومی

صدا و تصویر پایدار در سراسر ایران

۶

کالا هست، مشتری نیست

با وجود تولید محصولات مختلف در کشور اما تقاضا برای خرید پایین آمده و همین مساله تولیدکنندگان و فروشندگان را با چالش روبه‌رو کرده است

عکس: رضا قادری | ایرنا | ۳

در حالی که نیروهای روسی در آستانه تصرف کی‌یف هستند غرب هنوز در تحریم سوئیفت به اجماع نرسیده است

اوکراین در مرز تکه‌تکه شدن

۸

ماجرای جنگ در اوکراین بار دیگر این سوال را ایجاد می‌کند که چرا معاهدات بین‌المللی، ضمانت اجرایی ندارند؟

قراردادهای بدون گارانتی

این روزها که ماجرای معاهده بوداپست به واسطه جنگ روسیه و اوکراین بیش از گذشته مورد توجه افکارعمومی قرار گرفته است یکی از مسائل اساسی درباره آن اتفاق تاریخی، موضوع جایگاه ضمانت اجرایی در معاهدات بین‌المللی است؛ اتفاقی که شاید برای ما ایرانیان به واسطه برجام امر ناشناخته‌ای نباشد، هرچند برجام به عنوان یک توافق بین‌المللی برای ما سند معتبری قلمداد می‌شد که سال ۹۷ با خروج ترامپ از آن بدون هیچ هزینه‌ای عملا نقض شد. با اقدام رئیس‌جمهور سابق آمریکا مشخص شد گرچه در ظاهر امضای وزیر خارجه اوباما تضمین بوده اما...

۲

روایتی از حضور در حرم کاظمین در سالروز شهادت باب الحوائج؛ حضرت امام موسی کاظم علیه‌السلام

سر سفره موسی‌بن جعفر علیه‌السلام

۱۰

مدیرعامل بنیاد بیماری‌های نادر ایران در گفت‌وگو با جام جم از وضعیت این بیماران در کشور می‌گوید

بیماران نادر، گم شده‌اند

۱۸

چقدر اخلاق در انجام تبلیغات مهم است؟ چرا عموم مردم از اقدام اخیر یک شرکت بیمه عصبانی هستند؟

تبلیغ غذا برای گرسنگان!

۲۰

یادداشت

منطق دیپلماسی گازی منطقه‌ای ایران

مجتبی توانگر
رئیس کمیته اقتصاد انرژی مجلس

یکی از ابعاد مهم دیپلماسی انرژی کشور در دولت سیزدهم تلاش برای بهره‌گیری از فرصت‌های کسب سهم و صادرات در کنار تجارت انرژی در قالب سوآپ و ترانزیت گاز در بازار منطقه‌ای است تا به این وسیله، زمینه‌های اثرگذاری تحریم‌ها بر بخش درآمدهای صادرات انرژی کشور را در آینده حذف کند.

تمرکز دیپلماسی گازی بر بازار منطقه پیرامونی به چند دلیل راهبردی حائز اهمیت بوده که به نظر می‌رسد مدنظر تصمیم‌گیران جدید این حوزه در دولت سیزدهم در وزارت نفت بوده است:

۱ بازار پیرامونی کشور دارای تقاضای گازی گسترده‌ای است که جایگاه ایران در تأمین آن از طریق خط لوله دارای موقعیت منحصر به فردی بوده و کمتر رقیبی برای آن از نظر اقتصادی و راهبردی وجود دارد؛ مثلا بازار گاز عراق به جز ایران عرضه‌کننده در دسترس گازی به صورت مستقیم ندارد و واردات گاز به صورت ال‌ان‌جی نیز نیازمند توسعه زیرساخت‌های پایانه‌های واردات و تأسیسات گازی‌سازی مجدد در جنوب و توسعه شبکه خط لوله انتقال گاز از جنوب به مناطق مصرف مرکزی (بغداد) است. علاوه بر این، قیمت بالاتر واردات ال‌ان‌جی به نسبت خط لوله نیز می‌تواند مزید بر علت شود. واردات گاز منطقه کردی نیز به دلایل اثرات وابستگی امنیتی آن برای دولت مرکزی در اولویت نیست. یا کشور پاکستان که تقاضای گازی نزدیک به ۲۰ میلیارد مترمکعب در سال تا اواسط دهه پیش رو داشته که تمرکز این کشور بر واردات ال‌ان‌جی به دلیل هزینه‌های بالاتر آن به نسبت واردات خط لوله سبب کمبود داخلی گاز و افزایش قیمت آن شده است. واردات از ترکمنستان از طریق خط لوله نیز با تهدیدات امنیتی و قیمتی روبه‌روست، در حالی که گزینه عرضه گاز ایران دیر یا زود به گزینه اصلی واردات پاکستان بدل خواهد شد. تقاضای واردات گاز از طریق خط لوله از سوی عمان برای فعال نگه‌داشتن تأسیسات تولید ال‌ان‌جی خود (بین ۱۰ تا ۱۵ میلیارد مترمکعب)، تقاضای پنج میلیارد مترمکعبی افغانستان در مراحل اول و افزایش آن در سال‌های آتی و تقاضای واردات گازی ۱۵-۱۲ میلیارد مترمکعب در سال کویت همگی نشان می‌دهد تحقق کسب فرصت‌های محیط پیرامونی صادرات گاز ایران تاکنون به‌درستی در محور دیپلماسی انرژی کشور قرار نداشته وگرنه بازار منطقه‌ای و پیرامونی کشور دارای پتانسیل واردات گازی گسترده‌ای است.

۲ محیط پیرامونی ایران از طریق خط لوله و بدون حتی هزینه انتقال از کشور ثالث در دسترس بوده که در بیشتر این گزینه‌ها به دلیل توسعه‌یافتگی شبکه خطوط لوله داخلی به سرمایه‌گذاری گسترده جدیدی نیاز است.

۳ صادرات گاز از طریق خط لوله به محیط پیرامونی از آسیب‌پذیری تحریم‌های فناورانه غربی در خصوص تحریم‌های انتقال فناوری مایع‌سازی گاز و تولید ال‌ان‌جی در امان بوده و ایران می‌تواند اهداف صادراتی گاز خود را تا ۶۰، ۷۰ میلیارد مترمکعب در سال بدون وابستگی امنیتی به فناوری مایع‌سازی گاز غربی محقق کند. بازار پاکستان و عمان (جمعا نزدیک به ۳۰ میلیارد مترمکعب در سال) در کنار تمدید پروژه‌های فعلی صادرات گاز به ترکیه و عراق (جمعا ۳۰ میلیارد مترمکعب در سال) بخش عمده اهداف صادراتی گاز کشور در چشم‌انداز ۱۰ سال آتی را پوشش خواهد داد.

۴ در کنار موضوع صادرات و کسب سهم از بازار گاز منطقه‌ای، گزینه‌های تجارت از طریق سوآپ یا ترانزیت نیز می‌تواند سبب ارتباطات گازی کشورهای ثالث در شرایط وجود مازاد تقاضا به نسبت ظرفیت صادرات گازی کشور برای ایران مزیت‌های امنیتی و اقتصادی ایجاد کند.

۵ محیط پیرامونی و تمرکز بر همکاری‌های اقتصادی در این محیط در چارچوب اولویت‌های سیاست خارجی اقتصادی کشور در چارچوب سند راهبردی گام دوم انقلاب اسلامی بوده است. تحقق اهداف این سند برای دولتمردان دولت سیزدهم به برنامه اقدام اولویت‌دار تبدیل شده است.

تلاش در چارچوب موارد فوق به یک نتیجه راهبردی منجر می‌شود که آن خنثی‌سازی تحریم در حوزه درآمدهای صادراتی کشور به‌ویژه از طریق متنوع‌سازی آن (توسعه صادرات گاز) و مزایای امنیتی آن خواهد بود. به گونه‌ای که ایالات متحده در آینده برای تحریم یا بازگردانی آن علیه جمهوری اسلامی ایران با موج مخالفت و مقاومت کشورهای ثالث از نظر عملیاتی روبه‌رو شود.

احیاء و توسعه روابط گازی با کشورهای ترکمنستان و آذربایجان، همکاری با کشورهای عضو GECF به‌ویژه قطر برای گریز از رقابت‌های غیرسازنده کسب سهم از بازار و توسعه همکاری‌های برد-برد فی‌مابین نشان می‌دهد دولت سیزدهم برنامه مشخص و گسترده‌ای برای دیپلماسی گازی کشور دارد.

اما بایدهای مهمی نیز به منظور تحقق برنامه‌های این دیپلماسی گازی برای افزایش سهم در بازار باید در حوزه تصمیم‌گیری وزارت نفت و به طور کلی حوزه انرژی کشور برجسته شود.

اول، ظرفیت صادرات گاز از طریق بالا بردن بهینه‌سازی و کاهش مصرف فزاینده و عمدتا غیرکارآی گاز در بخش خانگی و تجاری سریع‌تر و اقتصادی‌تر از توسعه میادین جدید است. این امر با اولویت روش‌های غیرقیمتی برای بهینه‌سازی مصرف باید دنبال شود.

دوم، توجه به توسعه میادین توسعه‌نیافته داخلی با تأکید بر توانمندی داخلی و بدون منتظر ماندن به نتیجه مذاکرات و لغو تحریم‌ها باید انجام شود. حال اگر برطرف شدن تحریم‌ها نیز صورت گیرد، این روند می‌تواند با همکاری شرکت‌های داخلی با شرکای خارجی تسریع شود. در حقیقت باید روند توسعه میادین جدید با توانمندی داخلی با سرعت ریل‌گذاری و اجرا شود و لغو تحریم‌ها می‌تواند سبب تسریع و سرعت‌بخشی آن شود و نه شروع آن.

سوم، توجه به سوآپ و ترانزیت و اتصال گازی منطقه‌ای در شرایطی که منجر به تقویت دیپلماسی انتقال کشور با بهره‌گیری از موقعیت ژئوپلیتیکی کشور شود. این یعنی، ترکیبی از اقدامات تجارت (خرید و فروش) سوآپ و ترانزیت گاز بین کشورهای منطقه باید در دستور کار قرار گیرد.

نگاه

تازه‌ترین قربانی بدعهدی غرب

علی کربلایی حسینی
کارشناس مسائل بین‌الملل

جنگ اوکراین که احتمالا به‌زودی زبانه‌های با تسلیم دولت کی‌یف یا فروپاشی کامل آن فروکش خواهد کرد، تازه‌ترین پدیده عبرت‌آموز در روابط بین‌الملل معاصر است. کشوری که استقلال خود را دهه ۱۹۹۰ میلادی و با رای ۹۲ درصدی مردم در همه‌پرسی اول دسامبر ۱۹۹۱ اعلام کرد، در این سال‌ها دوران پرفرازونشیبی را در جهتگیری سیاسی و تنظیم روابط خارجی‌اش پشت سر گذاشته است. در این سال‌ها نارضایتی مردم از شرایط اقتصادی و همین‌طور میزان جرائم و فساد در اوکراین، اوکراینی‌ها را بارها برای اعتراض به خیابان کشانده است.

این کشور پس از اعلام استقلال، به‌صورت خودخواسته، خلع سلاح هسته‌ای کامل را پیگیری کرد. از سومین زرادخانه بزرگ هسته‌ای در جهان که در اختیارش بود دست کشید و همه بمب‌افکن‌های راهبردی مستقر در قلمرو خود را از خاکش خارج کرد؛ همه اینها در ازای تضمین‌های متعددی صورت گرفت که قرار بود حافظ تمامیت ارضی و نظام سیاسی این کشور باشد.

اوکراین درنهایت سال ۱۹۹۴ موافقت کرد تسلیحات هسته‌ای خود را نابود کند و به معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (ان‌پی‌تی) بپیوندد. جان مرشایمر، نظریه‌پرداز روابط بین‌الملل که دیدگاه‌های انتقادی مشهوری در این حوزه دارد، سال ۱۹۹۳ در مقاله‌ای پیش‌بینی کرده بود که اوکراین بدون در اختیار داشتن بازدارندگی هسته‌ای احتمالا هدف حمله روسیه قرار خواهد گرفت اما این دیدگاه در آن زمان در اقلیت بود.

پژوهش دیگری که بعدها سال ۲۰۱۶ در نشریه علمی امور جهانی با عنوان «آیا خلع‌سلاح هسته‌ای اوکراین یک اشتباه بزرگ بود؟» به چاپ رسید، این‌گونه استدلال کرده که پیش‌راندن اوکراین به سمت استقلال از شوروی اساسا با هدف خلع‌سلاح این کشور صورت گرفت.

در این پژوهش آمده که آمریکا می‌خواست اوکراین هم همچون بلاروس و قزاقستان حتما خلع‌سلاح شود و حتی این کشور با این تهدید مواجه بود که اگر این تسلیحات هسته‌ای را کنار نگذارد با تحریم غرب روبه‌رو شود. جمع‌بندی نهایی مقامات اوکراین این شد که در ازای دست‌کشیدن از سلاح هسته‌ای، غرامت مالی و همچنین تضمین‌های امنیتی در قالب یادداشت بوداپست دریافت کنند.

این یادداشت که ۵ دسامبر ۱۹۹۴ میان سران اوکراین، روسیه، انگلیس و آمریکا امضا شد، قرار بود تضمین‌های امنیتی برای اوکراین از جمله احترام به استقلال و تمامیت ارضی این کشور و عدم تهدید یا توسل به زور علیه این کشور و استقلال سیاسی آن باشد اما این ساختار غرب‌ساخته در عمل، چه سال ۲۰۱۴ و جداشدن کریمه از اوکراین و درگیری‌های اخیر نشان می‌دهد تنها در جهت منافع غرب طراحی شده و یک بار دیگر کشوری قربانی وعده‌هایی شده که هیچ‌گاه ما به ازای عینی پیدا نکرده است.

رونمایی از «سانتریفیوژ دکانتر» تماما ایرانی پتروشیمی اروند با حضور معاون رئیس جمهور

همزمان با برگزاری سومین دوره نمایشگاه حمایت از ساخت داخل در صنعت پتروشیمی در جزیره کیش، در مراسمی با حضور دکتر محسن رضایی معاون اقتصادی رئیس جمهور، دکتر علی عسکری مدیرعامل گروه صنایع پتروشیمی خلیج فارس و مهندس نشان‌زاده مقدم مدیرعامل پتروشیمی اروند، از تجهیز سانتریفیوژ دکانتر واحد SPVC-ساخت ایران که به سفارش شرکت پتروشیمی اروند و برای نخستین بار در کشور طراحی و ساخته شده است، رونمایی شد.

در این مراسم که علاوه بر معاون رئیس جمهور و مدیرعامل گروه صنایع پتروشیمی خلیج فارس، مدیرعامل بانک تجارت و مدیران عامل شرکت‌های پتروشیمی شهیدتندگویان و پتروشیمی بندرامام نیز حضور داشتند، مراحل بومی‌سازی دانش فنی، طراحی و ساخت این تجهیز که پیشتر در انحصار ۳ کشور بود، توسط «حسن نشان‌زاده مقدم» مدیرعامل پتروشیمی اروند و شرکت سازنده تشریح و ارائه شد.

این تجهیز که مورد استفاده شرکت‌های پتروشیمی تولیدکننده SPVC و HDPE می‌باشد، می‌تواند کشور را به‌طور کامل در تولید این نوع تجهیز استراتژیک خودکفا و موجب قطع وابستگی صنعت پتروشیمی در این بخش به خارج از کشور شود.

«سانتریفیوژ دکانتر» تماما ایرانی شرکت پتروشیمی اروند که توسط شرکت همگام صنعت ایستا اهواز بومی‌سازی، طراحی و ساخت شده است به‌عنوان تجهیز استراتژیک در گروه تجهیزات جداساز قرار می‌گیرد و در واحدهای فرآیندی شرکت‌های پتروشیمی تولیدکننده SPVC و HDPE وظیفه جداسازی فاز مایع از جامد را برعهده دارد.

با بومی‌سازی و ساخت این تجهیز در کشور، علاوه بر جلوگیری از خروج ارز از کشور تا ۵۰ درصد در هزینه‌ها صرفه‌جویی شده است.

جام جم آنلاین
آنلاین بخوانید، آنلاین دیده شوید
ارتباط با واحد بازرگانی سایت جام‌جم آنلاین
۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۱۰